

तदा श्येनस्तूयसुतपत्य वेगवान् । जवं परममास्यां
प्रदुष्टाव विहङ्गमः । तमपश्यदयावान् श्येनं श्येनस्त-
यापरः । अथद्रवञ्च तं सद्यो दृष्ट्वामिषशङ्कया । तुण्ड-
शुद्धमयाकाशे तावभौ संप्रचक्रतः । युध्यतोरपतद्रेतस्त-
त्रापि यमुनाभ्रसि । तत्राद्रिकेति विख्याता ब्रह्मशापा-
दराप्सराः । नीनभावमनुप्राप्ता बभूव यमुनाचरी ।
श्येनपादपरिभ्रष्टं तद्वीर्यमय वासवम् । जयाह तर-
योत्पत्य साद्रिका मत्स्यरूपिणी । कदाचिदय मत्स्यी तां
बबन्धुर्भूत्स्यजीविनः । मासे च दशमे प्राप्ते तदा
भरतसत्तम ! । उक्त्वत्तु रुद्रान्तस्थाः स्त्रीं पुमांसञ्च मा-
नुषौ । आश्चर्यभूतं तज्ज्ञात्वा राज्ञेऽथ प्रत्यवेदयन् ।
काये मत्स्या इमौ राजन् ! संभूतौ मानुषाविति । तयोः
पुमांसं जयाह राजोपरिचरस्तदा । स मत्स्यो नाम
राजासीद्वाष्मिकः सत्यसङ्गरः । साध्वरा सुक्तशापा च
क्षणेन समपद्यत । पुरोक्ता सा भगवता तिर्यग्योनिगता
शुभे ! । मानुषौ जनयित्वा त्वं शापमोक्षसवाप्स्यसि ।
ततः सा जनयित्वा तौ विशस्ता मत्स्यघातिना । सन्त्यज्य
मत्स्यरूपं तत् दिव्यरूपसवाय च । सिद्धिदिचारणपथं
जगामाथ वराप्सराः । या कन्या दुहिते तस्या मत्-
स्या मत्स्यसगमिनी । राज्ञा दत्ता च दाशाय कन्ये-
यन्ते भवत्विति । रूपसत्त्वसमायुक्ता सर्वैः सुसुदिता
शुभैः । सा तु सत्यवतो नाम मत्स्यघात्यभिसंघयात् ।
आसीत् सा मत्स्यगम्यैव किञ्चित्कालं शुचिस्मिता ।

भाङ्कृत पु० आभित्यव्यक्तशब्दः कृतो येन । चारभेदे
धरणिः । तत्रार्थे भाङ्कृत इति पाठः प्रामादिकः ।

भाट पु० भट-णिच्-ञच् । १ निकुञ्जे, २ कान्तारे, ३ व्रणा-
दीनां मार्जने च मेदि० । भूम्यामलक्याम् स्त्री अमरः
४ युधिकायाञ्च शब्दच० ।

भाटल पु० भट-णिच्-ञच् । वरापावरुणौ अमरः ।

भाटामला स्त्री भट-ञच् न मला अमला कर्म० । भू-
म्यामलक्याम् भ(भा)टामला भटा ताली इत्यत्र भाटा-
मलेत्येकपदमिति केचित् व्यतएव भाटामला ज्योत्स्निका
च सतिक्ता तु सुदर्शना भैषज्यर० उक्तम् ।

भाटिका स्त्री भाटा स्त्रार्थे क । भूम्यामलक्याम् शब्दच० ।

भामक न० भम-कर्मणि एबुल् । (भामा) अतिशयपके-
टकायाम् शब्दार्थचि० । [शब्दर० ।

भामर पु० भम-भावे घञ् तं राति रा-क । तर्जुशाणे ।

भालि पु० “आत्मनामफलं पितं राजिकाववणावितम् ।

भटं हिङ्गयुतं पूतं घोषितं भालिरुच्यते । भाबिर्ह-
रति जिह्वायाः कुण्ठत्वं कण्ठशोभिनी । मन्दं मन्दं
निपीता सा रोचनी वज्जिरोधिनी भावप्र० उक्ते पदार्थे
भावु पु० भा-इति याति गच्छति वा-डु । (भाउ)
वृक्षभेदे अमरः स्त्रार्थे क । तत्रार्थे शब्दर० । [शब्दार्थचि०
भिक्षाक न० लिगि-आकन् प्रथो० । (भिक्षा) फलभेदे ।
भिक्षिनी स्त्री लिगि-णिनि प्रथो० । शिज्जिनीवृक्षे भावप्र०
२ उल्कायाञ्च शब्दर० । [भावप्र०
भिक्षी स्त्री० लिगि-ञच् गौरा० डीप् । जिज्जिनीवृक्षे (भिक्षा)
भिक्षी स्त्री० भिक्षा अस्यस्याः अच् गौरा० डीप् ।
भिक्ष्याम् (भिक्षिपो का) शब्दार्थचि० ।
भिक्षी स्त्री भिमिति रटति अच् प्रथो० गौ० डीप् ।
(भ्रांति) पुष्पप्रधानवृक्षे अमरः ।

भिक्षीश पु० शिवे “भिक्षीशवन्द्या भङ्गारकारिणी
भर्मा रावती” काशीपु० गङ्गाक्षवः ।

भिरि स्त्री भिरित्यव्यक्तशब्दोऽस्यस्याः वा० इन् । चिल्लुगं
वा डीप् । तत्रार्थे शब्दर० । [भिक्ष्याम् शब्दर० ।

भिरिका स्त्री भिरीति कायति शब्दायते कै-क ।
भिक्षि पु० भिरिति शब्दं लिशति वा० ङि । वाद्यभेदे “घण्टा-
शब्दस्तथा भेरी मृदङ्गो भिक्षिरेव च । पञ्चानां पूज्यते
वाद्यं देवताराधनेषु च” शब्दार्थचि० धृतवाक्यम् ।

भिक्षी स्त्री चिञ्जति चिल-ञच् प्रथो० गौरा० डीप् ।
(भिक्षिपो का) कीटभेदे । संज्ञायां कः । व्यातपरुचौ
श्वत्स्याञ्च मेदि० । ४ तारिण्यां च भङ्कृताशब्दे उदा० ।

भिक्षीकण्ठ पु० स्त्री भिक्षी तद्वय इव कण्ठः कण्ठसरोऽस्य ।
मृदङ्कपोते त्रिका० स्त्रियां जातित्वात् डीप् ।

भीरुका स्त्री भिरित्यव्यक्तं रौति वा० ङ-कक् । भिल्ल्याम्
शब्दरत्ना० । [च शब्दक० ।

भुण्ट पु० लुण्ट-ञच्-प्रथो० । अकाण्डे १ दुर्मे, २ सन्धे, ३ गुल्मे
भुमरि स्त्री रागिणीभेदे प्रायः शृङ्गारवङ्गला माध्वीक
मधुरा मृदुः । एकैव भुमरिलोके वर्णादिनियमो-
ष्मिता । अतो लक्षणमेतस्या नोदाहारि विशेषतः ।
इदं हि शालिगं स्तनं प्रसिद्धं नृपरङ्गनम्” सङ्गीत० दा०
भूलि पु० १ क्रसकभेदे २ दुष्टदेवस्तौ च मेदि० । [जभार भरः]
भू वयोहानौ दिवा० पर० अक० सेट् । भौर्यति अभासीत्
भीड पु० गुवाकभेदे भूरिप्र० । [जुभ्रावे ।
भ्यु गतो स्वा० धातु० सक० अनिट् । अत्रावे अभ्युष्ट ।
इति वाचस्पत्ये भकारादिशब्दार्थसङ्कलनम् ।